

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของ
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

นายสัญญา เรืองถาวรกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-550-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF THE ORGANIZATION OF SEX EDUCATION INSTRUCTION
ACCORDING TO THE LOWER SECONDARY EDUCATION CURRICULUM OF SCHOOLS
IN THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER
THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Mr.Sanya Ruangthavornkul

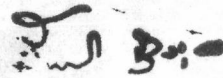
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Education
department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-550-8

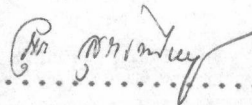
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดกรุงเทพมหานคร
โดย นายสัญญา เรืองถาวรกุล
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

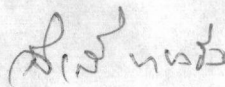

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กงสุวธรรม)

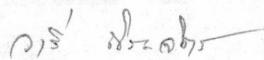
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วารี กิระจิตร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สัญญา เรื่องถาวรกุล : สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร (STATE AND PROBLEMS OF THE ORGANIZATION OF SEX EDUCATION INSTRUCTION ACCORDING TO THE LOWER SECONDARY EDUCATION CURRICULUM OF SCHOOLS IN THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธวัช, 370 หน้า ISBN 974-634-550-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน เพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการใช้หลักสูตร เนื้อหาวิชา ครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร ใช้วิธีสอนหลายอย่างผสมผสานกัน แต่มีปัญหาในการสอนบางเรื่องเนื่องจากไม่กล้าสอน ได้แก่ การสืบพันธุ์ ความผิดปกติทางเพศ และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
2. ครูผู้สอนใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา ได้แก่ รูปภาพ หนังสือเรียน วิทยุทัศน์ และสไลด์ แต่สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่มักจะไม่ทันสมัยและขาดแคลน
3. ครูผู้สอนวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่สอนเป็นระยะ ๆ โดยการทดสอบ และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงการเรียนการสอน
4. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาในหนังสือเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะเป็นร้อยแก้ว ด้านสาระความรู้ และมีภาพประกอบ
5. เนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาในหนังสือเรียนส่วนใหญ่จะเน้นด้านชีววิทยา เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ด้านจิตวิทยา เรื่องการปรับตัวทางเพศ และด้านสังคมวิทยา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ส่วนหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะเน้นด้านชีววิทยา เรื่องการตั้งครรภ์และการคลอด

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

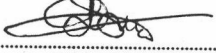
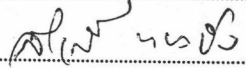
C640775 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION
KEY WORD: : STATE AND PROBLEMS/ SEX EDUCATION/ THE LOWER
SECONDARY EDUCATION CURRICULUM/ SCHOOL IN THE
EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT
SANYA RUANGTHAVORNKUL : STATE AND PROBLEMS OF THE ORGANIZATION OF
SEX EDUCATION ACCORDING TO THE LOWER SECONDARY EDUCATION CURRICULUM
OF SCHOOLS IN THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT
UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINSTRATION
ADVISOR : ASSOC.PROF.SUMLEE THONGTHEW, PH.D., 370 pp.
ISBN 974-634-550-8

The aim of this research was to study the state and problems of the organization of sex education instruction in schools under the Basic Education Opportunity Expansion Project. The objective were to study the organization of sex education in 6 aspects :- curriculum implementation, contents, teachers, instructional activities, instructional media and types of evaluation.

The results obtained were as the following.

1. The teachers performed according to the curriculum, used a mixture of several methods of teaching, however they had some restraint in some content areas, such as reproduction, sexual deviance and sexual relationship.
2. The teachers used instructinal media correlated with the content, such as graphics, textbooks, video tapes and slides. However, out-dated and scarce resources were the problem.
3. The teachers made periodic assessment which covered the subject taught by using examingtion and behavioral observation.
4. Presentation of the subjects in both main and supplementary textbooks was primarily in informational essays with illustrations.
5. Concerning subjects in sex education textbooks, most of subjects on biology stressed bodily change during puberty. Subjects on psychology stressed sexual adjustment during puberty, while subjects on sociology gave emphasis on relationship between male and female. Concerning subjects in supplementary textbooks, most subjects on biology stressed pregnancy and child delivery.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....
สาขาวิชา..... ประถมศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธำ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดเวลา รวมทั้งรองศาสตราจารย์ รุจิระ สุกর্ণไพบุลย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วารี ถิระจิตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัยบางส่วน เป็นเงินจำนวน 2,850 บาท

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอบคุณเพื่อน ๆ พี่น้อง ครูอาจารย์ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง 1) ผู้คำประกันการลาศึกษาต่อให้ผู้วิจัย และพี่ปริญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ สนับสนุน และช่วยเหลือจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	
กิตติกรรมประกาศ.....	
สารบัญตาราง.....	

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
	ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
	ประวัติความเป็นมาและปัญหาของการสอนเพศศึกษาในประเทศไทย.....	14
	การสอนเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา.....	18
	ความหมายของเพศศึกษา.....	18
	ความสำคัญของการสอนเพศศึกษา.....	20
	ความมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา.....	22
	หลักการสอนเพศศึกษา.....	24
	พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น.....	30
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษา.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	34
ความหมายและวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา.....	34
ความหมายของหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	35
การวิเคราะห์หนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	37
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
งานวิจัยในประเทศไทย.....	41
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้น.....	49
ศึกษาและกำหนดเอกสารสำหรับการวิเคราะห์.....	50
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	50
เลือกผู้ให้ข้อมูล.....	51
เครื่องมือในการวิจัย.....	51
สร้างเครื่องมือวิจัย.....	54
เก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
วิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	62
ข้อมูลจากแบบสังเกต.....	186
ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสาร.....	197

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 205
	สรุปผลการวิจัย..... 206
	อภิปรายผล..... 215
	ข้อเสนอแนะ..... 219
	บรรณานุกรม..... 221
	ภาคผนวก..... 226
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 227
	ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่เป็นประชากรในการตอบแบบสอบถาม..... 229
	ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการสังเกตการสอน..... 231
	ภาคผนวก ง รายชื่อหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับเพศศึกษาในวิชา วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา และแนะแนว ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น..... 233
	ภาคผนวก จ หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย..... 238
	ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 244
	ประวัติผู้เขียน..... 270

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและคำร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนมา.....	61
2	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ.....	62
3	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามสภาพการใช้หลักสูตร.....	67
4	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามลักษณะเนื้อหาที่ครูใช้ในการเรียนการสอน.....	71
5	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามลักษณะการเตรียมการสอนของครู... ..	78
6	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชา.....	84
7	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน... ..	90
8	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามลักษณะและวิธีการวัดและประเมินผล.....	95
9	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามปัญหาในด้านการใช้หลักสูตร.....	101
10	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามปัญหาในด้านเนื้อหาวิชา.....	108
11	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามปัญหาของตัวครูผู้สอน.....	113
12	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	116
13	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามปัญหาในด้านสื่อการเรียนการสอน... ..	125
14	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามปัญหาในด้านวิธีการวัดและประเมินผล..	131
15	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา.....	138
16	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพด้านต่าง ๆ.....	144
17	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามลักษณะเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน.....	145
18	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	155

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน...	161
20	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามลักษณะและวิธีการวัดและประเมินผล ที่ครูผู้สอนใช้.....	169
21	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามปัญหาในด้านเนื้อหาวิชา.....	173
22	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามปัญหาในด้านกิจกรรมการเรียน การสอน.....	177
23	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามปัญหาในด้านสื่อการเรียนการสอน...	180
24	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา.....	182
25	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามลักษณะของครูผู้สอน.....	186
26	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน.....	187
27	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน...	193
28	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามลักษณะและวิธีการวัด และประเมินผล.....	195
29	จำนวนและคำร้อยละของหนังสือ จำแนกตามรายละเอียดของเนื้อหาเกี่ยวกับ เพศศึกษา.....	197
30	จำนวนและคำร้อยละของหนังสืออ่านเพิ่มเติม จำแนกตามรายละเอียดของเนื้อหา เกี่ยวกับเพศศึกษา.....	199
31	จำนวนและคำร้อยละของหนังสือ จำแนกตามลักษณะการนำเสนอเนื้อหา.....	201
32	จำนวนและคำร้อยละของหนังสืออ่านเพิ่มเติม จำแนกตามลักษณะการนำเสนอ เนื้อหา.....	203